

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnisti v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katoliškega
knj. društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoludne.

Stev. 49.

V Mariboru, dne 6. decembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Dobra reč.

»Dobra reč se sama hvali«, vzdihovala je »Domovina«, ko je naš list našteval, kar je Žičkar že kot bivši državni poslanec dobrega storil za slovensko ljudstvo. Toda »dobra reč« se je prepočasi hvalila in zato mora sedaj Hribar na »lastne stroške« vsako nedeljo po shodih hvaliti »dobre reči«, njegovo glasilo pa opravlja to tiskovnim putem.

Velik razloček je, če naš list hvali Žičkarja in če »Domovina« hvali Hribarja. Nam nima Žičkar ničesar zapovedovati, mi smo popolnoma neodvisni od njega, mi priporočamo njegovo kandidaturo le zaradi tega, ker smo iz dosedanjega Žičkarjevega delovanja prepričani, da bode volilce pete kurije še zanaprej najboljši zastopal. Kar pa »Domovina« piše, se ne more smatrati kot izraz »proste volje«. G. Hribar je lastnik »Domovine«, in samoumevno je, da njegov list ne bo stal nikjer drugod, nego za Hribarjem. »Domovina« mora pisati za g. Hribarja.

Kdo agitira za Hribarja in kdo za Žičkarja? »Domovina« se sicer hvali, da se za Hribarja odločuje »prosta ljudska volja«. Toda resnica je, da se razvija za Hribarja velikanska pismena in ustna agitacija. Iz Celja kar švigajo različna agitacijska pisma po Spod. Štajarskem. V mnogih okrajih (ali je v vsakem okraju, se zaradi komoditete nekaterih zaupnikov nismo mogli prepričati) so osnovani okrajni volilni odbori, obstoječi po večini iz jungovskih učiteljev in advokatskih in notarskih uslužbencev. Ti odbori izdajajo zopet agitacijska pisma ali pa celo

oklice po vzoru »slučajno v Mozirju zbranih županov in volilcev«. »Volilni katekizem« liberalnih Kranjcev, ki se zbirajo okoli dr. Tavčarja, kar preplavlja nekatere vasi in trge. Pri volitvi volilnih mož rabijo se ponekod nenavadna sredstva za podpiranje »proste ljudske volje«. Taka sredstva so smodke, vino in svinjetina. Kdor noče biti prepričan, da bi bil Hribar najboljši kandidat, se koj na volišču opsuje ali pa pozneje »zdela« po časnikih. V savinjski dolini se je celo zgodilo, da so Žičkarjevim volilcem pobili okna in, oprostite nam izraz, z ekskrementi namazali vrata. »Domovina« hitro opazi kje kako »strast«, a za svoje »podpitanje« ima slepe oči.

Za Žičkarja pa agitirajo isti, ki so tudi doslej agitirali še za vsakega slovenskega kandidata. To so duhovniki, krščansko misleči učitelji in pa poštenci, zavedni kmetje. Posebna jeza se obrača v sedanjem volilnem boju proti duhovnikom, ali kakor jih imenujejo, proti »farjem«, »netopirjem« in »blaženim telesom«. Naenkrat se je začelo sedaj zahtevati, da »blažena telesa« ne smejo agitirati. To je celo nova, štajarskim slovenskim duhovnikom neznana zahteva. Odkar se štajarski Slovenci bojujejo za svoj narodni obstanek, smeli so in morali so celo v vsakem boju, tudi v agitacijskem boju za različne volitve ravno duhovniki stati v prvih vrstah. Kako bi stalo danes s Slovenstvom po Spod. Štajarskem, ako bi duhovniki že takrat uvaževali »prosto voljo« svojih nasprotnikov? Zato pa se duhovniki ne bodo brigali tudi za zdajšnje napade od strani Hribarjevih

pristašev, ampak kakor vedno, tudi tokrat stali ob strani slovenskega katoliškega ljudstva. Duhovniki in katoliško ljudstvo bi si sami kopali grob, ako bi mi mirni stali nasproti Hribarjevi kandidaturi. Kajti mož, za katerega se agitira s kranjsko-liberalnim volilnim katekizmom, za kojega se najbolj poteguje protiversko, mednarodno, socialdemokratsko nadahnjeno jungovsko učitelstvo, tak mož ne more biti kandidat složnih štajarskih Slovencev.

Kar pišeta v zadnjem času »Domovina« in »Narod«, da je Hribarjeva izvolitev že osigurjena, to je seveda ali jako kratkovidna ali pa hudobna vada. Kratkovidna, ako imajo Hribarjevi agitatorji res tako malo pregleda, da v istini mislijo na Hribarjevo izvolitev, hudobna, ako poznajo za Hribarja neugoden položaj, a ga hočejo z neresnico prikriti, da še vsaj tako vjamejo zopet kakega kalina.

Tudi poročila o Hribarjevih shodih so le pesek v oči. Na shode se zbornajo Hribarjevi somisljeniki iz vseh krajev, ki se potem »mnogobrojno zbrani« »enoglasno« izrečejo za Hribarja in ga postavijo svojim »edinim« kandidatom. Naj imajo to nedolžno svoje veselje. Mi čakamo le na glavni volilni shod, na dan volitve. Takrat pa bodo Žičkarjevi pristaši »mnogobrojno zbrani« ter izvolili Žičkarja »edinim« poslancem pete kurije in s tem izrekli, na kateri strani je v istini »dobra reč.«

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

5. Pleme.

Zadruga s kolonijami, oziroma podkolonijami vred je bilo pleme. Pleme je štel po tisoč in več udov. Ker kolonije praviloma od zadruge niso bilo oddaljene, se je pleme navadno razprostiralo čez celo pokrajino, kakor celo dolino, če ni bila predolga, čez cel kotel, pa tudi čez del kakšnega večjega gorovja, hribovja ali polja. To ozemlje se je zvalo župa. Pleme, bivajoče v župi, je druga stopnja socialne organizacije starih Slovanov. Kakor zadruga, tako je tudi pleme bilo život za-se, imajoč posebno ustavo in posebno upravo. Moglo se je zgoditi, in zgodilo se je žalibog mnogokrat, da je pleme zoper pleme vzdignilo meč.

V vsaki župi je stal skupni grad; ker je tedaj bilo v pradomovini mnogo opasne zverjadi, pa tudi ker človeškega sovražnika ni nedostajalo, se je postavljala najraje v kako močvirje, ali vodo, ali pa tudi na strmino; tukaj je bilo bolj varno in tudi lažje se braniti. Utrjen je bil z jarkom in nasipom, vrh tega še opasan z zidom; toda

ta zid ni bil iz kamnja, ampak iz lesa; narejale so se namreč vsopredne pletenice ali zbijale take stene ter se je med nje natlačilo blata. Med gradom in zidom se je puščalo toliko prostora, da je še lahko stalo nekoliko hiš. V gradu so se vršila zborovanja starejšin, za vojsk pa shranjevale vsakovrstne dragocenosti, ki so jih gleštale zadruge dotičnega plemena, pa tudi tiste, ki so bila skupna lastnina; bil pa je grad tudi starcem, otrokom, bolnikom, sploh vsem, ki niso bili za brambo, pribežališče, ki jih je varovalo sovražnika. K stavbi gradu kakor tudi javnih hiš je moralo prispevati vse pleme, istotako tudi skrbeti za vse poprave, kakor za vzdržavanje trdnjave sploh. Grad je bil v vsakem oziru središče vse župe, v njem se je osredotočevalo življenje plemena ob vojski kakor v miru. Kajpada so se vsled tega jeli okoli njega časoma tudi nastanjati razni obrtniki in trgovci, pa tudi drugi, katerim je posebno kazalo, da bivajo v bližini gradú. Tako so tekem časa okoli gradov nastala bivališča, ki jih danes imenujemo trge ali mesta.

Kakor zadruga, tako je tudi pleme imelo načelnika; zval se je, ker je oblast njegova segala čez župo, župan. Bil je plemenu to, kar zadrugi ot pred vsem svečenik, sodnik in vojni poveljnik. Kot svečenik je imel shranjevati vsega plemena svetinje ter za

župo opravljati daritve in obrede, kar jih je bilo določenih; kot sodniku mu je bilo razsojati prepire med zadrugami ter razlagati in varovati zakone, kot vojnemu poveljniku pa voditi napad in obrambo. Vrh tega je imel dolžnost župo upravljati in zastopati. Dasi smo ga primerjali z otom, vendar ni bil tako absoluten t. j. neodvisen kakor ta; v količnejših stvareh je smel ukazovati še le tedaj, ko se je bil poprej s starejšinami posvetoval in zedinil. Stari Slovani nad seboj niso trpeli absolutnega, samoobsebnega vladarja, t. j. takega, kojega veljavni ukazi in ukrepi bi izhajali le iz njega; poslušati je imel glas ljudstva, ki je bilo njemu nasproti zastopano po starejšinah; vlada v župi je torej bila konstitucionalna.

Po zakonu so se župani morali voliti, ali postati so to mogli le udje določenih družin. Izmed tekmecev je ta čast navadno doletela istega, ki je iz ota izhajal neposredno, nosil vsled tega tudi njegovo ime, shranjeval zadrugne svetinje in pradedov podobe, ter že radi tega užival posebno spoštovanje. Za prve dobe se je županu, če je bil dokazal nezmožnost za svoj posel, lahko pripetilo, da so ga odstavili in na njegovo mesto izvolili sposobnejšega. Jako strogo se je od njega zahtevalo, da je izvrševal prevzeto dolžnost vestno in modro. Pozneje je po